

Informace k využití dalších finančních prostředků na podporu žáků se sociálním znevýhodněním

Další finanční prostředky jsou určeny pro běžné základní školy zřizované krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí (dále jen „základní školy“) na podporu škol s vyšším počtem žáků se sociálním znevýhodněním. Tímto opatřením chce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) postupně odstraňovat bariéry ve vzdělávání těchto žáků a posilovat rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání.

Cílem tohoto materiálu je poskytnout základním školám rámec pro efektivní využívání dalších finančních prostředků tzv. ad hoc normativu a také související informace pro naplňování cílů.

Zařazení škol a stanovení podpory

Určení míry znevýhodnění ([detailní popis viz věstník](#)) bylo založeno na základě následujících dat:

- Počet žáků v běžných třídách základních škol bez žáků vzdělávaných podle § 38 a § 41 školského zákona.
- Počet žáků školy, jejichž zákonní zástupci pobírají dávky v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení. Data jsou na individuální úrovni propojena od Ministerstva práce a sociálních věcí.
- Počet žáků, kteří mají zároveň nárok na jazykovou podporu a byla u nich identifikovaná nedostatečná znalost vyučovacího jazyka.

Složka o jazykové podpoře má ve výpočtu indexu znevýhodnění poloviční váhu. Důvodem je zohlednění dostupných dat, podle kterých dávky v hmotné nouzi čerpá odhadem jen polovina oprávněných domácností.¹ Podle příslušných dat tak dochází k identifikaci jen části cílové populace, na rozdíl od informací o žácích s jazykovou podporou, které evidují školy v matrikách.

Další finanční prostředky přidělené základním školám formou tzv. „ad hoc normativu“ jsou určeny na období září až prosinec 2026 na:

- podpůrnou pozici sociální pedagog pro základní školy s více než 180 žáky (ve tříletém průměru);
- na přímou podporu žáků se sociálním znevýhodněním pro základní školy s více než 50 žáky (ve tříletém průměru).

Finanční prostředky na podpůrnou pozici sociální pedagog

Cílem podpory prostřednictvím podpůrné pozice sociálního pedagoga je posílení rovného přístupu ke vzdělávání, snižování bariér ve vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním, podpora školní úspěšnosti žáků a prevence školní neúspěšnosti, snižování vysoké absence a předčasných odchodů ze vzdělávání.

¹ [Dávky čerpá jen polovina ohrožených domácností. Informování by dostalo desetitisíce rodin z nejhorší chudoby](#)

Základní školy s více než 180 žáky obdrží finanční prostředky na podpůrnou pozici sociálního pedagoga, a to minimálně ve výši odpovídající 0,5 úvazku.

Sociální pedagog se, kromě dalších činností spjatých s výkonem pozice v souladu s Přílohou č. 3 část C vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, podílí ve škole na naplňování cílů podpory:

- identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním,
- vyhledávání, nastavování a realizaci podpory žáků se sociálním znevýhodněním,
- využívání Plánu podpory pro žáka se sociálním znevýhodněním při práci se žákem,
- realizaci snídaňových klubů a evaluaci a vyhodnocování realizované podpory,
- naplňování stanovených indikátorů podpory.

Při nastavení činnosti sociálního pedagoga lze využít například také [Metodiku Asociace sociálních pedagogů](#).

Sociální pedagog, který je hrazen z dalších finančních prostředků, se také pravidelně účastní vzdělávání organizovaného Národním pedagogickým institutem České republiky (dále jen „NPI“).

V případě, že základní škola s více než 180 žáky zaměstná sociálního pedagoga později než v září 2026, může využít další finanční prostředky na navýšení úvazku této podpůrné pozice do konce prosince 2026 tak, aby poskytnuté další finanční prostředky plně využila na pozici sociálního pedagoga. Pokud škola další finanční prostředky nebo jejich část nevyužije v souladu se stanoveným účelem do 31. 12. 2026, vrátí nepoužitou část dalších finančních prostředků prostřednictvím místně příslušného krajského úřadu do státního rozpočtu.

Finanční prostředky na přímou podporu

1. Položky přímé podpory

Základní školy obdrží další finanční prostředky na přímou podporu žáků se sociálním znevýhodněním pro hrazení položek uvedených ve věstníku. Při výběru položek čerpání se škola řídí podle potřeb konkrétního žáka a reflektuje dílčí oblasti znevýhodnění žáka zmapované v procesu identifikace sociálního znevýhodnění žáka (tzn. vybrané položky čerpání by měly přímo reagovat na potřeby žáka zachycené v procesu identifikace).

- Finanční prostředky lze použít na nákup vybavení, pomůcek nebo dalších prostředků využívaných pro vzdělávání žáka se sociálním znevýhodněním. Tyto položky musí bezprostředně souviset se vzděláváním žáka se sociálním znevýhodněním nebo přispívat k vytvoření vhodných podmínek pro jeho vzdělávání. Vybavení, pomůcky či další prostředky pořizuje škola a identifikovaným žákům je poskytuje k užívání formou zapůjčení.
- V případě vybavení s vyšší pořizovací hodnotou se doporučuje realizovat podporu formou sdíleného využívání pomůcek určených pro žáky se sociálním znevýhodněním. Škola může tyto prostředky pořizovat jako společné vybavení využívané v rámci vzdělávání podle aktuálních potřeb žáků. Jedná se např. o kalkulačky, odborné pomůcky, sportovní vybavení nebo další vzdělávací pomůcky využívané opakovaně při výuce.

- Realizace zájmových aktivit musí být, obdobně jako realizace snídaňových klubů, zakotvena v rámci hlavní nebo doplňkové činnosti právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení. Je třeba jednoznačně vymezit podmínky organizace aktivit, odpovědnosti pracovníků školy, způsob evidence realizovaných aktivit a pravidla zapojení žáků.

Pokud škola další finanční prostředky nebo jejich část nevyužije v souladu se stanoveným účelem do 31. 12. 2026, vrátí nepoužitou část dalších finančních prostředků prostřednictvím místně příslušného krajského úřadu do státního rozpočtu.

Přidělené finanční prostředky naopak nejsou určeny k:

- Nákupu spotřebního materiálu a standardního vybavení školy (nábytek, technické vybavení apod.). Za nákup těchto položek odpovídá zřizovatel školy, který má povinnost zajistit na tyto náklady nezbytné finanční prostředky ze svého rozpočtu.
- Nákupu základních učebnic. V souladu s § 27 odst. 3 školského zákona je škola povinna poskytovat základní učebnice všem žákům zdarma. Za financování těchto učebnic odpovídá zřizovatel školy.
- Nákup počítačů a notebooků pro žáky. Základní technické vybavení nezbytné pro výuku by mělo být součástí běžného standardu školy, i zde za zajištění financování odpovídá zřizovatel školy. Podle potřeby by mělo být toto vybavení žákům se sociálním znevýhodněním běžně k dispozici.

2. Snídaňové kluby

Základní škola s více než 180 žáky může použít nejvýše 30 % dalších finančních prostředků v rámci přímé podpory na realizaci snídaňových klubů, resp. na nákup potravin a nápojů.

Snídaňovým klubem se rozumí pravidelná ranní aktivita realizovaná školou před začátkem vyučování, jejímž cílem je podpora pravidelné školní docházky, zlepšení podmínek pro zapojení žáků do vzdělávání, posilování vztahů mezi žáky a podpora bezpečného a podnětného školního prostředí.

Cílem snídaňového klubu je zejména:

- podpora socializace žáků a jejich zapojení do školního kolektivu,
- podpora pravidelné školní docházky a připravenosti žáků na výuku,
- vytváření bezpečného a podporujícího prostředí před začátkem vyučování,
- rozvoj samoobslužnosti a praktických dovedností žáků při přípravě a organizaci jednoduchého občerstvení,
- posilování vztahů mezi žáky a pedagogickými pracovníky školy.

Realizace snídaňového klubu

- Snídaňový klub škola realizuje minimálně dvakrát týdně.
- Na realizaci snídaňového klubu se pravidelně podílí sociální pedagog.
- Realizace snídaňového klubu musí být zakotvena v rámci doplňkové činnosti právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, je třeba jednoznačně vymezit podmínky

organizace, odpovědnosti pracovníků školy, hygienické podmínky a způsob evidence realizace snídaňových klubů.

- Snídaňový klub musí být přístupný všem žákům školy.
- Žáci se v rámci realizace snídaňového klubu přiměřeně svému věku podílejí na přípravě, organizaci a úklidu snídaňového klubu s cílem rozvíjet jejich samostatnost, odpovědnost a praktické dovednosti.
- Škola vede evidenci žáků účastnících se snídaňových klubů, zejména evidenci žáků se sociálním znevýhodněním.
- Škola minimálně jednou za 3 měsíce vyhodnocuje:
 - zda snídaňový klub naplňuje cíl podpory socializace žáků,
 - zda se snídaňového klubu účastní žáci se sociálním znevýhodněním,
 - zda dochází k rozvoji samoobslužnosti a praktických dovedností žáků,
 - zda realizace snídaňového klubu přispívá k podpoře školní docházky a zapojení žáků do vzdělávání.
- V případě, že snídaňový klub po vyhodnocení nebude po třech měsících realizace odpovídat naplňování podmínek snídaňového klubu, škola snídaňový klub nebude dále realizovat.

Realizace snídaňových klubů může být předmětem metodické podpory, monitorovací návštěvy nebo evaluace ze strany NPI, MŠMT nebo České školní inspekce.

Pokrok na úrovni žáka

Pokrok žáka se sociálním znevýhodněním škola průběžně sleduje a vyhodnocuje prostřednictvím Plánu podpory pro žáka se sociálním znevýhodněním (dále také „plán podpory“), který slouží jako základní nástroj pro plánování, koordinaci a vyhodnocování poskytované podpory. V rámci plánu podpory škola sleduje zejména vývoj docházky žáka (omluvené a neomluvené hodiny), vzdělávací výsledky, zapojení do vzdělávání a školních aktivit, spolupráci se zákonnými zástupci a další individuálně stanovené cíle podpory. Při vyhodnocování vzdělávacích výsledků škola zohledňuje způsob hodnocení využívaný ve škole, a to jak klasifikaci, tak slovní hodnocení.

Součástí plánu podpory je průběžné vyhodnocování změn v situaci žáka 1x za 3 měsíce a zhodnocení dopadů poskytované podpory na konci školního roku. Získané údaje slouží škole k úpravě poskytované podpory a současně mohou být využívány pro metodickou podporu, monitoring a vyhodnocování účinnosti opatření na úrovni systému.

Pokrok na úrovni školy

Podobně škola sleduje i změny a pokrok na celoškolské úrovni. Základním cílem je posílit auto-evaluační procesy ve škole, aby škola byla schopná vyhodnocovat dopad využití podpory na vzdělávání znevýhodněných žáků ve škole. Za tímto účelem by měla pravidelně sledovat minimálně následující data u identifikovaných sociálně znevýhodněných žáků, jimž byla poskytnutá podpora: absence, vzdělávací výsledky (známky), opakování ročníků, dokončování základního vzdělávání. Doporučujeme sledovat taktéž informace o přijetí žáků do vzdělávacích programů středního vzdělání. Kromě uvedených údajů, které školy standardně sledují (v případě individuálních údajů, které nejsou součástí dokumentace školy, je k tomu třeba souhlasu subjektu údajů), je doporučeno také vhodným

způsobem např. prostřednictvím hospitací, sledovat kvalitu zapojení žáků do výuky, míru individualizace výuky nebo prostřednictvím, např. dotazníku, proměny klimatu ve třídách, případně jiné pro školu důležité ukazatele pokroku. Za podpory NPI, případně také České školní inspekce, by mělo docházet ke každoročnímu vyhodnocení dopadů. Výsledky slouží jako podklad pro plánování dalších opatření, nastavení činnosti sociálního pedagoga, respektive poradenských služeb ve škole a pro průběžné vyhodnocování účinnosti poskytované podpory.

Česká školní inspekce bude v pravidelných 3letých cyklech vyhodnocovat dopady v jednotlivých školách a v podpořených školách jako celku. To bude sloužit jako podklad pro zacílení podpory v následujících letech. Výsledky hodnocení České školní inspekce mohou, v krajním případě, mít důsledky také pro míru podpory dané školy v následujících letech.

Metodická podpora škol v období září–prosinec 2026

Základní škola spolupracuje s určenými zástupci NPI nebo MŠMT, a to zejména v oblasti metodické, vzdělávací a konzultační podpory, průběžného vyhodnocování poskytované podpory a monitoringu realizovaných aktivit. NPI poskytuje školám odbornou podporu zaměřenou na identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním, využívání plánu podpory, nastavení činnosti sociálního pedagoga, práci s přímou podporou žáků a sdílení příkladů dobré praxe. Součástí podpory jsou rovněž konzultace a setkávání zaměřená na sdílení zkušeností mezi vedoucími pracovníky zapojených škol a případně i se zástupci škol dlouhodobě úspěšných ve vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků.

Sociální pedagogové absolvují nejméně jednu vzdělávací aktivitu zaměřenou na rozvoj odborných kompetencí, sdílení zkušeností a přenos příkladů dobré praxe. Takovou aktivitu není nutné absolvovat v roce 2026 v případě, že bude sociální pedagog zaměstnán méně než 2 měsíce. Školy zajistí účast zástupce vedení školy alespoň na jednom celostátním setkání podporovaných škol a alespoň na jednom regionálním setkání škol. Uvedené aktivity organizuje NPI nebo MŠMT.

NPI bude školám poskytovat informace o realizovaných vzdělávacích akcích a setkáních. Je možné se obracet na email: rovneprilezitosti@npi.cz.

Metodickou a informační podporu v území bude poskytovat Střední článek podpory.

FAQ k dalším finančním prostředkům na podporu žáků se sociálním znevýhodněním v základní škole s účinností od 1. září 2026

Kam se škola může obrátit s dotazy k využití dalších finančních prostředků na podporu žáků se sociálním znevýhodněním?

Pro tento účel byla zřízena speciální e-mailová adresa: podporasz@msmt.gov.cz, případně je možné se obracet na Střední článek podpory, a to prostřednictvím telefonické linky 234 811 246 nebo emailu: stredniclanek@msmt.gov.cz.

Identifikace žáků se sociálním znevýhodněním

Jak identifikovat žáky se sociálním znevýhodněním?

Školy realizují identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním na základě metodiky z pilotního projektu zpracované NPI ([odkaz zde](#)). Při identifikaci sociálního znevýhodnění žáka se posuzuje 7 sledovaných oblastí/faktorů sociálního znevýhodnění a míra jejich negativních dopadů. Výsledné skóre z posuzování těchto oblastí pak poskytne index sociálního znevýhodnění žáka. Na základě posouzení jsou žáci zařazeni do 4 kategorií:

Výsledná kategorie	Hodnocení	Intervence školy
0. Žák bez sociálního znevýhodnění	v jednotlivých oblastech se objevuje převážně hodnocení „0“, maximálně ve třech oblastech je hodnocení „1“, hodnocení „2“ nebo „4“ se neobjevují	Bez intervence
I. Žák ohrožený sociálním znevýhodněním	objevují se hodnocení „1“ ve čtyřech nebo pěti oblastech a/nebo v max. jedné oblasti se objevuje hodnocení „2“, celkový součet hodnocení je max. 5, hodnocení „4“ se neobjevuje	Zvýšená pozornost k možnému rozvoji sociálního znevýhodnění, zpravidla poskytována PO 1. stupně.
II. Žák se sociálním znevýhodněním a významnou potřebou podpory	hodnocení „2“ se objevuje ve dvou nebo více oblastech a/nebo celkový součet hodnocení je více než 5, hodnocení „4“ se neobjevuje	Poskytována vždy min. PO 1. stupně. Vyšší (2.) stupeň PO poskytován na základě doporučení ŠPZ v oblasti sociálního znevýhodnění (KŽV).
III. Žák se sociálním znevýhodněním a zásadní potřebou podpory	alespoň v jedné oblasti se objevuje hodnocení „4“	Poskytována vždy min. PO 1. stupně. Vyšší (2. nebo 3.) stupeň PO poskytován na základě doporučení ŠPZ v oblasti sociálního znevýhodnění (KŽV).

Zvýšená podpora je nezbytná pro žáky se sociálním znevýhodněním identifikovaným v kategorii II. (žák se sociálním znevýhodněním a významnou potřebou podpory) a v kategorii III. (žák se sociálním

znevýhodněním a zásadní potřebou podpory). Žáci vyhodnocení v kategorii II. a III. bývají žáci ohrožení školním neúspěchem a nedokončením povinné školní docházky, mají zhoršené školní výsledky, bývají nemotivovaní a často se u nich projevují kázeňské problémy.

Jaké žáky má škola identifikovat?

Škola je povinna na základě metodiky Identifikace dětí a žáků se sociálním znevýhodněním v mateřské, základní a střední škole identifikovat všechny žáky školy.

Do kdy musí být hotová identifikace žáků se sociálním znevýhodněním?

Škola vykáže informaci o počtu znevýhodněných žáků ve výkazu M 3 o základní škole k 30. 9. 2026 podle jejích zkušeností a schopností. Zároveň však, jelikož se stále ještě jedná o novou povinnost škol, a z důvodu zaměření přímé podpory na žáky identifikované podle výše uvedené metodiky, budou pověřeni zaměstnanci škol proškoleni na toto téma ze strany NPI, a to v období od září do prosince roku 2026. Školy tak budou mít možnost na základě dalšího metodického vedení upravit či doplnit identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním, a tyto úpravy odpovídajícím způsobem zohlednit při využívání dalších finančních prostředků.

Může škola využít nějaké metodické podpory, pokud provádí identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním poprvé?

Ano, NPI nabízí lektory identifikace. Žádostí o kontakt na lektora, prosím, napište na e-mailovou adresu: rovneprilezitosti@npi.cz.

Plán podpory pro žáky se sociálním znevýhodněním

Pro jaké žáky máme využít plán podpory?

Za účelem nastavení podpory a jejího vyhodnocení základní škola využije vzor Plánu podpory pro žáka se sociálním znevýhodněním v kategorii II. (žák se sociálním znevýhodněním a významnou potřebou podpory) a v kategorii III. (žák se sociálním znevýhodněním a zásadní potřebou podpory).

Jak pracovat s plánem podpory?

Plán podpory představuje základní nástroj pro plánování, koordinaci a průběžné vyhodnocování podpory poskytované žákům identifikovaným v kategorii II. (žák se sociálním znevýhodněním a významnou potřebou podpory) a kategorii III. (žák se sociálním znevýhodněním a zásadní potřebou podpory).

Plán podpory vychází z výsledků identifikace sociálního znevýhodnění a z individuálních vzdělávacích potřeb konkrétního žáka. Jeho cílem je propojit identifikované bariéry ve vzdělávání s konkrétními opatřeními školy, nastavit odpovědnosti jednotlivých pracovníků školy a umožnit průběžné vyhodnocování účinnosti poskytované podpory.

Plán podpory zpracovává škola bez zbytečného odkladu po identifikaci žáka v kategorii II. nebo III. Na tvorbě plánu podpory se zpravidla podílí třídní učitel, sociální pedagog, pracovníci školního

poradenského pracoviště a vedení školy. V případě potřeby může být do plánování podpory zapojen také zákonný zástupce žáka nebo další odborní pracovníci spolupracující se školou.

Z jakého důvodu se má vyplňovat plán podpory pro žáka se sociálním znevýhodněním?

Plán podpory není administrativním dokumentem vytvářeným pouze pro účely evidence. Jeho smyslem je průběžně sledovat, zda poskytovaná podpora skutečně přispívá ke zlepšování vzdělávací situace žáka a zda dochází ke snižování identifikovaných bariér ve vzdělávání.

Co když škola využívá slovní hodnocení?

V případě škol využívajících slovní hodnocení škola posuzuje vzdělávací pokrok žáka na základě slovního hodnocení, individuálně stanovených vzdělávacích cílů nebo jiných nástrojů běžně využívaných školou pro sledování vzdělávacího pokroku žáků.

Co má škola sledovat při vyhodnocování plánu podpory pro žáka se sociálním znevýhodněním?

Při vyhodnocování dopadů poskytované podpory škola sleduje zejména změny v zapojení žáka do vzdělávání, školní docházce, vzdělávacích výsledcích a účasti na školních aktivitách. Pokud škola využívá klasifikaci, může pro vyhodnocení využít například výsledky v českém jazyce a matematice nebo celkový prospěch žáka. V případě škol využívajících slovní hodnocení škola posuzuje vzdělávací pokrok žáka na základě slovního hodnocení, individuálně stanovených vzdělávacích cílů nebo jiných nástrojů běžně využívaných školou pro sledování vzdělávacího pokroku žáků.